

Fra vaigat til The Eskimos - Populærmusikken kommer til Grønland

Af Andreas Otte, ph.d.

Januar 2015

Siden Hans Egede ankom til Grønland, har landet været under dansk indflydelse i forskellig grad. Den danske stat havde som kolonimagt den strategi, at man ville holde Grønland isoleret fra resten af verden, med den begrundelse at grønlænderne som "oprindeligt etnisk folk" skulle beskyttes fra en pludselig omvæltning til de "moderne" forhold som herskede i fx Europa. Grønland vedblev i høj grad med at være isoleret indtil 2. verdenskrig, da Tyskland besatte Danmark i 1940. Besættelsen betød, at Grønland havde brug for nye diplomatiske forbindelser for at kunne importere de udenlandske varer, befolkningen havde behov for. Desuden var Nazi-Tyskland interesseret i Grønlandsk territorium, da en vejrstation her kunne give værdifulde data til det tyske luftvåben. Så der var også et behov for militær beskyttelse af Grønland. Danske embedsmænd i Grønland og USA lavede derfor alliancer med USA, som overtog forsyningen af Grønland og til gengæld bl.a. fik tilladelse til at anlægge militærbaser forskellige steder i landet.

Med anlæggelsen af disse baser blev radionettet i Grønland udvidet betydeligt, og det blev muligt at lytte til amerikansk guitarbaseret musik på radioer i store dele af Grønland. Den første grønlandske radiostation Grønlands Radio, som senere blev til KNR (Kalaallit Nunaata Radioa), begyndte desuden officielt at sende over dette radionet under krigen fra 1942. Der havde dog været sendt radio lokalt forskellige steder i Grønland siden 1920'erne, ligesom der lokalt kunne opfanges signaler fra andre lande, særligt Island.

Den amerikanske populærmusik vandt hurtigt indpas i befolkningen i Grønland, og fra slut 50'erne spirede den første lokalt producerede populærmusik frem. Der var i høj grad tale om versioner af den swing- og countrymusik man hørte gennem amerikansk radio, eller bestilte gennem kataloger, tilsat grønlandske sangtekster. Denne type musik har fået betegnelsen vaigatmusik og blev først og fremmest praktiseret i byen Qullissat ved Vaigat-strædet i Diskobugten i Nordvestgrønland, men genren opnåede udbredelse igennem Grønlands Radio.

Tryk på billedet og hør hvordan vaigatmusik kan lyde.

I 60'erne begyndte rockmusikken at vinde frem i Grønland, dengang med betegnelser som beatmusik eller rock'n'roll. Den bedst kendte gruppe fra den første bølge af rockmusik i Grønland, er The Eskimos som var aktive i midten af 60'erne. Bandet indspillede to ep'er i 1965 i Nuuk, som giver et klart indtryk af hvor inspirationen til musikken blev hentet. Internationalt kendte navne som The Ventures, Cliff Richard og The Beatles prægede gruppens repertoire, hvilket fx kan høres på indspilningen af "My Bonnie". The Eskimos' rock'n'roll-version af denne folkesang fra Skotland minder meget om Tony Sheridan og The Beatles version af dette nummer fra 1961. Her spiller The Beatles nummeret hurtigt og i en fire-fjerdedele takt, frem for den langsommere tre-fjerdedele takt nummeret traditionelt synges i.

The Eskimos komponerede stort set ikke selv noget musik, og ud over at gruppens forsanger Barselaj Danielsen sang på engelsk med en ret speciel dialekt, kan man ikke umiddelbart fornemme noget grønlandsk sted i gruppens versioner af internationale rock'n'roll-hits. Men på The Eskimos' indspilninger findes også nogle andre typer musik end rock'n'roll. Et af disse numre hedder "A-E-Sakissak".

Sakissak, eller saqisaaq i ny grønlandsk retskrivning, er en polkadans fra kalattuut-repertoiret, som også kendes som rheinländer, og der er flere numre fra The Eskimos' indspilninger som er kalattuut udsat for rock'n'roll-instrumentering. Samtidig med at The Eskimos spillede rock'n'roll-numre taget fra udenlandske grupper, spillede de også dansemusik med en flere hundrede år gammel historie i Vestgrønland. Det var netop denne repertoireblanding af international rock'n'roll og kalattuut, som var med til at gøre The Eskimos til datidens mest populære gruppe i Grønland.

Tryk på billedet og hør The Eskimos version af nummeret "Mr. Twist".